

Ольга ДРІГ, Олександр ОХРЕМЧУК,

здобувачі освітньо-професійної програми

«Менеджмент», ЗУНУ

(науковий керівник: д. е. н., професор, професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ,

Петро МИКИТЮК)

Олена ПУТЬКАЛЕЦЬ

здобувачка освітньо-професійної програми

«Менеджмент», ЗУНУ

(науковий керівник: д. ф., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ,

Юлія МИКИТЮК)

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА БЕНЧМАРКІНГУ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЯМИ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах динамічного розвитку ринків та посилення конкуренції ефективне управління інноваціями стає одним із ключових факторів успішного функціонування підприємств. Однак успіх інноваційної діяльності значною мірою залежить від організаційних механізмів, які забезпечують системність, координацію та контроль над процесами впровадження нових ідей, а також від застосування сучасних інструментів аналітики, зокрема бенчмаркінгу, що дозволяють оцінити конкурентні позиції і визначити напрямки для покращення. Організаційні механізми управління інноваціями включають в себе сукупність структур, процедур, правил та методів, що формують середовище для ефективної реалізації інноваційних проектів. Вони сприяють формуванню інноваційної культури, стимулюють креативність та ініціативність співробітників, а також забезпечують прозорість і чіткість відповідальності на всіх рівнях організації. Важливим аспектом є також створення міжфункціональних команд, що

дозволяє інтегрувати знання та досвід різних підрозділів для досягнення спільної мети.

Застосування бенчмаркінгу в контексті управління інноваціями та конкурентоспроможністю дає можливість підприємствам не лише оцінити власні процеси, продукти і послуги, а й порівняти їх з кращими практиками конкурентів або лідерів галузі. Цей інструмент відкриває нові горизонти для вдосконалення, допомагає ідентифікувати «вузькі місця» та оптимізувати діяльність, що веде до підвищення ефективності інноваційної діяльності та конкурентних переваг.

Бенчмаркінг сприяє формуванню системного підходу до управління, оскільки він вимагає постійного моніторингу ринку, аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів, а також адаптації стратегій відповідно до змін середовища. Важливо, що використання цього інструменту допомагає не лише у покращенні продуктів чи послуг, а й у вдосконаленні організаційних процесів, що підтримують інновації — від ідеї до комерціалізації.

Ефективні організаційні механізми в поєднанні з регулярним проведенням бенчмаркінгу створюють умови для гнучкого реагування на виклики ринку, підвищують адаптивність підприємства і забезпечують довгострокову конкурентоспроможність. Вони дозволяють вчасно виявляти зміни в потребах клієнтів, технологічні тренди та конкурентні загрози, що є критично важливим для підтримки інноваційної активності. Роль людського фактора у реалізації цих механізмів є надзвичайно важливою. Формування компетентних команд, розвиток лідерських якостей, стимулювання інноваційного мислення і готовності до змін — все це необхідні умови для успішного впровадження організаційних рішень і застосування бенчмаркінгу.

Організаційні механізми і бенчмаркінг виступають взаємодоповнюючими елементами ефективного управління інноваціями і конкурентоспроможністю підприємства. Їх системна

інтеграція забезпечує підвищення якості управлінських рішень, оптимізацію бізнес-процесів і розвиток інноваційної культури, що є запорукою успіху в сучасних умовах. Впровадження організаційних механізмів управління інноваціями потребує комплексного підходу, який включає не лише формалізацію процесів, а й розвиток корпоративної культури, орієнтованої на інновації. Така культура формує середовище, де помилки розглядаються як можливість для навчання, а співробітники заохочуються до активної участі у генерації ідей та їх реалізації. У цьому контексті організаційні механізми виступають як інструмент підтримки і розвитку інноваційного потенціалу персоналу.

Впровадження бенчмаркінгу має стратегічне значення для підприємств, що прагнуть залишатися конкурентоспроможними в умовах швидких технологічних змін і зростаючих вимог споживачів. Регулярне порівняння власних показників з найкращими світовими практиками дозволяє своєчасно коригувати напрямки розвитку, впроваджувати передові технології та вдосконалювати організаційні процеси. Бенчмаркінг стає не просто інструментом оцінки, а засобом стратегічного планування та управління змінами.

Одним із викликів при використанні бенчмаркінгу є необхідність адаптації кращих практик до особливостей конкретного підприємства та ринку. Важливо не просто копіювати чужі рішення, а інтегрувати їх з урахуванням внутрішніх ресурсів, корпоративної культури і стратегічних цілей. Успіх залежить від здатності підприємства навчатися, інтерпретувати отримані дані і трансформувати їх у практичні заходи.

Організаційні механізми також повинні включати систему оцінки ефективності інноваційної діяльності, що передбачає визначення ключових показників результативності (KPI), регулярний моніторинг і звітність. Це дозволяє керівництву отримувати оперативну інформацію про стан інноваційних

проектів і приймати обґрунтовані рішення щодо їх подальшого розвитку або коригування. Цифровізація бізнес-процесів і використання аналітичних інструментів значно підвищують ефективність організаційних механізмів і бенчмаркінгу. Сучасні платформи для управління проектами, бізнес-аналітики та штучного інтелекту дозволяють збирати, обробляти і аналізувати великі обсяги даних, що прискорює процес прийняття рішень і підвищує їх якість.

Роль організаційних механізмів та бенчмаркінгу в управлінні інноваціями і конкурентоспроможністю підприємства важко переоцінити. Вони створюють необхідну основу для системного і стратегічного підходу до інновацій, що дозволяє підприємству залишатися гнучким, конкурентоспроможним і готовим до викликів сучасного ринку. Для досягнення цієї мети необхідно поєднувати технологічні рішення з розвитком людського потенціалу та корпоративної культури, що разом формує ефективну систему управління інноваціями.

Список використаних джерел:

1. Микитюк П. П., Брич В. Я., Микитюк Ю. І., Труш І. М. Управління проектами: підручник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2021. 400 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/27985>
2. Інноваційний розвиток підприємства. Підручник / за заг. ред. д-р. екон. наук, проф. Микитюка П. П. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 320 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/11b3a633-e142-46ec-a354-058b6902a925>